

VAASAN YLIOPISTO

Vaasan yliopiston vuosikertomus 2003

2.4. Voimavarat

Henkilöstö

Henkilöstöstrategian lähtökohtana on palvelussuhteen elinkaari eli rekrytointiin, työuraan ja työuran päättymiseen liittyvät tekijät. Näkökulmina korostuvat johtaminen, yhteisöllisyys, osaaminen ja hyvinvointi. Vuonna 2003 aloitettiin selvittää henkilöstöstrategian ulottuvuuksia henkilöstösuunnitelmia ja -voimavaroja ohjaavana välineenä. Henkilöstöstrategiaselvityksessä painotetaan yliopiston kilpailukykyyn liittyviä ulottuvuuksia, sekä johtamista ja työtyytyväisyyttä.

Yliopisto on mukana KAIKU-verkostossa. Vuosi 2003 oli nimetty henkilöstökoulutuksessa työhyvinvoinnin teemavuodeksi, mikä näkyi yksiköiden ja johdon välisissä tulosneuvotteluissa, aiheeseen liittyvissä henkilöstökoulutustilaisuuksissa ja työterveyden kanssa yhteistyössä toteutetuissa hankkeissa (mm. laajat työterveystarkastukset) sekä yhteistyössä ylioppilaskunnan kanssa järjestetyissä tyky-palveluissa (mm. laitosten henkilöstölle suunnatut virkistyspäivät). Esimiehille järjestettiin henkilöstöjohtamiseen ja kehityskeskusteluun liittyvää koulutusta. Kehityskeskustelukoulutus oli osa valmentautumista uuteen palkkausjärjestelmään. Työhyvinvointiin liittyviä koulutustilaisuuksia toteutettiin kuluvana vuonna yhteensä 13 ja henkilöstökoulutustilaisuuksia järjestettiin yhteensä 27. Henkilöstökoulutukseen osallistui 698 yliopistolaista. Työhyvinvointihankkeiden perusteella vuonna 2003 valmisteltiin KAIKU-kehittämishanketta.

Kuluvan vuoden aikana laadittiin toimikuntien kanssa yliopistolle Syrjinnän vastainen suunnitelma sekä Menettelyohjeet työpaikkakiusaamisen varalta sekä päivitettiin perehdyttämisopas. Kokonaistyöaikaohjeistusta kehitettiin yhdessä henkilöstö-järjestöjen kanssa. Henkilöstöpalvelujen asiakirjoja ja lomakkeita on käännetty ruotsin ja englannin kielelle.

Henkilökunnan tehokas rekrytointi

Henkilöstöpolitiikkaa on suunnattu yliopiston profiilin mukaiseen virkarakenteen ja henkilöstösuunnitelmien kehittämiseen. Valtaosassa virkojen täyttöprosesseissa virantäyttösuunnitelmat on otettu rekrytoinnissa käyttöön professuureja koskevien virantäyttöselosteiden lisäksi.

Henkilötyövuodet

Vuoden 2003 aikana Vaasan yliopiston henkilöstössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Yliopistossa tehtyjen henkilötyövuosien (htv) määrä kasvoi viime vuoteen nähden 32 htv. Kasvu selittyy pääasiassa ulkopuolisen rahoituksen kasvulla.

Taulukko: Henkilötyövuodet budjetti- ja ulkopuolisin varoin.

Vuosi	Budjettivaroin		Ulkopuolisella rahoituksella		Yhteensä
	htv	%	htv	%	
2001	326	86,2	52	13,8	378
2002	329	83,7	64	16,3	393
2003	341	80,4	83	19,6	424

Määräaikaiset virka- ja työsuhteet

Yliopiston määräaikaista palvelussuhteista (yhteensä 220) puolet (yhteensä 112) on ns. aitoja määräaikaisia palvelussuhteita. Aidoilla ma. palvelussuhteilla tarkoitetaan mm. ulkopuolisin varoin perustettuja määräaikaisia professuureja, assistenttuureja ja yliassistenttuureja, sijaisuuksia sekä avoimen viran hoitoja. Vuoden 2003 aikana yliopisto perusti 17 virkaa. Muiden kuin ns. aitojen määräaikaisten palvelussuhteiden prosenttiosuus koko yliopiston palvelussuhteista on 27 prosenttia.

Taulukko: Määräaikaiset ja vakinaiset virka- ja työsuhteet.

Vuosi	Vakinaisia		Määräaikaisia		Aidosti määräaikaisia
	lkm	%	lkm	%	
2001	154	44,8	190	55,2	
2002	165	46,3	191	53,7	
2003	180	45,0	220	55,0	112

Henkilökunnan osaaminen ja suorituskky

Henkilöstöstä yli puolet on suorittanut korkeakoulututkinnon. Tutkijakoulutuksen (lisenssiaatin ja tohtorin tutkinnon) suorittaneiden määrä on pysynyt edellisen vuoden tasolla. Koulutustasoindeksiin tällä ei ole vaikutusta.

Taulukko: Koulutustasoindeksi.

Vuosi	Tutkijakoulutus		Muu korkeakoulututkinto		Koulutustasoindeksi	
	lkm	%	lkm	%		n
2001	94	27,3	120	34,9	5,7	344
2002	103	28,9	107	30,1	5,6	356
2003	113	28,2	134	33,5	5,6	400

Yliopiston henkilöstön koulutustason pitäminen korkeana ja tehtäviin soveltavana on yliopistolle tärkeä asia. Henkilöstökoulutuksen määrää kuluva vuonna on lisätty. Yliopistopedagogiikan kehittäminen on kanavoitu Oppimiskeskuksen kautta osana valtakunnallista virtuaalihanketta.

Ikärakenne ja sukupuolijakauma

Vaasan yliopiston henkilöstön keski-ikä on 41,1 vuotta. Keski-ikä on viimeiset kolme vuotta pysynyt samalla tasolla.

Miehet (41,8 v.) ovat edelleen hieman naisia (40,4 v) vanhempia.

Viime vuosina alle 30-vuotiaiden osuus henkilöstöstä on noussut koko ajan. Vuoden 2003 lopussa heitä oli 20,6 % ja yli 45 -vuotiaita oli vuoden 2003 lopussa 40,2 %

Naisten osuus henkilöstöstä on kasvanut hieman kuluneen kolmen vuoden aikana. Kertomusvuoden lopussa naisia oli 56,2 %, kun vuoden 2002 lopussa heitä oli 55,9 %.

Taulukko: Ikärakenne 2001-2003

Vuosi	Miehet	Naiset	Kaikki	Alle 30v %	Yli 45 v %
2001	41,6 v	40,9 v	41,2 v	18,1	40,4
2002	41,7 v	40,6 v	41,1 v	19,4	39,3
2003	41,8 v	40,4 v	41,1 v	20,6	40,2

Taulukko: Sukupuolijakauma 2001-2003.

Vuosi	Miehet		Naiset		Yhteensä
	lkm	%	lkm	%	
2001	154	44,8	190	55,2	344
2002	157	44,1	199	55,9	356
2003	175	43,8	225	56,2	400

Opiskelijat

Yliopiston opiskelijamäärä oli syyslukukauden 2003 päättyessä 4976, joista uusia opiskelijoita oli 694 ja jatko-opiskelijoita 413. Kauppatieteellisessä tiedekunnassa opiskelijoita oli 2114, humanistisessa 1272, teknillisessä 1073 (joista 630 teollisuusekonomikoulutuksessa) ja hallintotieteiden tiedekunnassa 517.

Taulukko: Opiskelijamäärä ja uudet opiskelijat syyslukukaudella 2003.

Koulutusala	Perustutkinto-opiskelijat	Uudet tutkinto-opiskelijat	Perustutkinto-opiskelijat/professori (htv)	Uudet perustutkinto-opiskelijat/professori (htv)	Perustutkinto-opiskelijat/opettaja (htv)	Uudet perustutkinto-opiskelijat/opettaja (htv)
Humanistinen	1180	179	131	20	29	4,4
Kauppatieteellinen	2492	357	104	15	34	4,8
Teknillinen	443	87	111	22	25	4,8
Yhteiskuntatieteellinen	448	71	64	10	21	3,4
Yhteensä	4563	694	104	16	30	4,5

Tilat

Yliopiston käytössä oleva huoneistoala oli vuoden 2003 lopulla 29.006 m². Yliopisto toimii Vaasassa Palosaaren kampusalueella. Toiminta Seinäjoella siirtyi Teknologiakeskuksen uudisrakennukseen Framiin. Yksittäisiä projektitiloja on myös Kauhajoella.

Yliopiston Fabrikissa sijaitsevilla tiloilla on noin vuosi sitten havaittu sisäilmaongelmia varsin laajalla alueella. Tiloissa on asiantuntijoiden toimesta suoritettu erilaisia mittauksia ja syksystä 2003 lähtien ongelmaan on paneutunut työryhmä, jossa on yliopiston, kiinteistön omistajien, työsuojelupiirin, työterveyden, henkilökunnan ja opiskelijoiden edustus. Osa henkilökuntaa on oireilun vuoksi siirretty toisiin tiloihin, mikä on toiminnassa ikävä häiriötekijä. Siirtoihin liittyvä selvitystyö yhdessä työterveyden ja henkilökunnan kanssa on edelleen meneillään. Sekä henkilökunnan siirroista että tarpeesta tehostaa henkilökunnan terveydentilan seurantaan aiheutuu yliopistolle lisämenoja. Tiloissa tehdään laajaa saneeraus, joka valmistuu syksyyn 2004 mennessä.

Toiminnan rahoitus

Yliopiston toiminta rahoitetaan pääosin valtion budjettivaroin. Vuonna 2003 ulkopuolisen rahoituksen osuus koko rahoituksesta kasvoi ja oli n. 19 % (vuonna 2002 n. 16 %). Ulkopuolisen rahoituksen määrä oli vuonna 2003 n. 4,9 Me (vuonna 2002 3,7 Me). Vuoden 2003 menojen kokonaismäärä oli n. 25,3 Me (ed. vuonna n. 23,5 Me).

Taulukko: Rahoituksen kehitys vuosina 2001-2003, yliopiston kokonaismenot, johon sisältyvät myös 3 yliopiston yhteisen tiedekirjaston menot kokonaisuudessaan.

Vuosi	Budjettirahoitus (menot 1000 euroa)	Ulkopuolinen rahoitus (menot 1000 €)	Ulkopuolisen rahoituksen osuus, %	Rahoitus yhteensä
2001	18670	3162	14,5	21832
2002	19745	3771	16,0	23516
2003	20482	4878	19,2	25360

Vuoden 2003 osalta tilinpäätös osoittaa, että toteutuneista menoista palkkakustannusten osuus on 63,8 % (v. 2002 62,4 %) ja tilavuokrien osuus pysyi lähes ennallaan ja on 13,2 % (v. 2002 13,8 %). Muihin kiinteistö- ja toimintamenoihin käytettävissä oleva osuus laski edelleen ja oli 22,9 % (v. 2001 23,6 %).

Ulkopuolisen rahoituksen määrässä on tapahtunut kasvua vuoteen 2002 verrattuna. Vuonna 2002 käynnistyi EU-rahoitteinen, monivuotinen Equal -hanke, jonka kokonaisbudjetti kolmivuotiskaudelle on n. 2,5 Me. Seinäjoen seudun EPANET-professori-hankkeet Vaasan yliopiston osalta ovat yksi ulkopuolista rahoitusta lisäävä tekijä.

Maksullinen palvelutoiminnan tulokertymä vuonna 2003 on n. 1,5 Me (vuonna 2002 summa oli 1,4 Me). Tulossopimuksen mukainen tuottotavoite, 85.000 e ja 5 % tulosta, saavutettiin. Yhteisrahoitteisen sopimustutkimustoiminnan kokonaistulokertymä on vuonna 2003 n. 2,0 Me (vuonna 2002 kertymä oli n. 1 Me). Julkisoikeudellinen maksullinen palvelutoiminta on pääasiassa avoimen yliopiston kurssitoimintaa. Toiminta rahoitetaan suurelta osin budjettivaroin. Toiminnasta kertyvät kurssimaksutulot olivat edellisen vuoden tasolla. Liiketaloudellisen ja julkisoikeudellisen maksullisen palvelutoiminnan sekä yhteisrahoitteisen sopimustutkimustoiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat sisältyvät tilinpäätösasiakirjaan..

Maksullinen palvelutoiminta on pääasiassa täydennyskoulutus- ja tutkimus-palvelutoimintaa ja tapahtuu suurimmalta osaltaan Levón-instituutin toimesta. Instituutin henkilökunnan palkkakulut katetaan pääosin ulkopuolisin varoin eli projektituloilla. Instituutin tavoitteena on, että vuoden 2005 loppuun mennessä siirrytään tilanteeseen, jossa yliopiston perusrahoitus laitokselle muodostuu johtajan ja tutkimusjohtajan palkoista ja sihteerityöstä. Siirtymävaiheen aikana on se osa esim. erikoistutkijoiden työajasta, joka kohdistuu ulkopuolisen rahoituksen projekteille, kirjattu ko. projektien

kuluksi. Tukipalveluiden osalta virkatyön osuus kirjataan ulkopuolisen rahoituksen projekteille sisäisten veloituserusteiden mukaisesti, samoin tilakustannukset veloitetaan tämän aiheuttamisperiaatteen pohjalta.

Lahjoitus- ja sponsoritulojen käyttö vuonna 2003 oli n. 1 052.000 euroa (vuonna 2002 n. 980.000 euroa). Lahjoitus- ja sponsorituloja kertyi vuonna 2003 yhteensä 1,7 Me. Suurin osa lahjoituksista on kohdennettu tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseen. Vuonna 2000 perustetun lahjoitusrahaston turvin on voitu rahoittaa Tekniikan tutkimusinstituutin toimintaa, vuonna 2003 yhteensä n. 115.000 e. Rahaston tilinpäätöshetken arvo oli 3.140.247,23 e (vuonna 2002 3.041.800,27 e).

Vuonna 2004 ja 2005 lahjoitus- ja sponsorirahoituksen käytön määrä arvioidaan olevan n. 1.000.000 euroa vuodessa.

Vuoden 2003 toimintamenomäärärahasta siirtyy vuodelle 2004 2,6 Me siirtomäärärahana (vuonna 2003 2,8 Me), mikä on 14,3 % käytettävissä olleesta vuoden 2003 toimintamenorahoituksesta. Siirtomääräraha on pienempi kuin vuonna 2002, jolloin prosenttiosuus oli 16 %.

Siirtomäärärahan määrään vaikuttavat monet korvamerkityt hankkeet, joiden toiminta ajoittuu usealle vuodelle. Yliopiston tavoite perusrahoituksen osalta on noin 10 %:n siirtomäärärahaosuus.

Taulukko: Menojen kokonaisjakauma vuosina 2001 - 2003, Åbo Akademin, Svenska Handelshögskolanin ja Vaasan yliopiston yhteisen tiedekirjaston Tritonian menot kokonaisuudessaan mukana.

	Vuosi 2001		Vuosi 2002		Vuosi 2003		Muutos 2002-03
	Meur	%	Meur	%	Meur	%	%
Menoryhmä							
Henkilöstömenot	13,69	62,7	14,74	62,7	16,19	63,8	9,9
Tilavuokrat	2,91	13,3	3,23	13,7	3,36	13,2	4,0
Atk- laite- ja -ohjelmistohankinnat	0,70	3,2	0,44	1,9	0,43	1,7	-1,5
Muut investoinnit	0,57	2,6	0,26	1,1	0,23	0,9	-12,9
Kirjallisuus	0,32	1,5	0,33	1,4	0,40	1,6	19,9
Matkat	0,57	2,6	0,61	2,6	0,73	2,9	20,3
Apurahat	0,35	1,6	0,41	1,7	0,41	1,6	0,8
Muut tarvikkeiden ja palveluiden ostot	2,72	12,5	3,50	14,9	3,61	14,2	3,2
Yhteensä	21,84	100,0	23,52	100,0	25,36	100,0	7,8